

Sermo

Recte enī sic balsamū soluit iliācā passionē
quottidianis febribus et quartanis subuenit.
ut dicit Dial. sic extrema unctio quottidia-
na peccata tollit. Sexta colūna ē ordo sacer-
dotalis mediāte quo domus dei sustentat. hec
parat radicē arboris que si sana fuerit et in-
tacta rami pullulant et fructū ferūt. Si autē
lesa fuerit mollēt folia et marcida fiūt. sic si sa-
cerdottus ē sanū populus erit disciplinatus. Si autē
videris populū indisciplinātū itellige sacer-
dotiū claudicare. ut dicit Chry. sup. Matt.
Septima colūna ē ordo cōiugalīs sine q̄ hō
carnalis viues nō pōt saluari. hic ordo cōpa-
tur viti que ē arbor distorta exteriusq̄ indi-
spolita. fructus tñ p̄fert dulces. s. vinū clarū
et bonū. sic cōiugiū q̄uis sit cum maculatiōe
generat tñ fructus nobiles. s. virgines. Ido
dicit Hiero. Laudo coniugiū q̄ generat v̄gi-
nes. lego rosas de spinis. et margaritas de cō-
chis. he sūt septē colūne p̄ciosissime q̄s vera
sapia x̄ps iesus in ecclia excidit q̄ sustentāt to-
tam eccliam mirabiliterq̄ exornant.

De angelis sermo primus

Angeli eorū vi-
dent faciē patris mei semp qui in
celis ē. Matt. xviii. Cōmētatur
auerrois super librum de pomo et morte Are-
stotel. sic ait. Unusquisq̄ hominū quandā
sibi appropriatā h̄z stellam suis proprietati-
bus et qualitatibus dominantē. Cuius qui-
dem stelle exigentie si homo debitis passioni-
bus responderit aut satisfecerit pacifica
sana quoq̄ vita viueret. Sed si a natura stel-
la sua discordauerit mori orbatū sua stella q̄
orbata tūc mori comitat. **A**l. **A**lystice p̄
stellas sancti designant angeli. quia stelle h̄z
Aresto. in li. de cel. et mun. in macrocosmo h̄
est in maiore mūdo in illis. s. inferiorib⁹ gene-
rant et lumē et calorem. sic angeli sancti i micro-
cosmo. i. in minori mūdo. q̄ ē homo. ut dicit
Aresto. viij. phi. generant lumen diuine in-
telligentie ut homo cognoscat beneficia dei.
et generant calorem gratie et deuotionis. Si-
cut legitur Iudic. ij. q̄ angelus vnus venit
i persona domini ad filios israel dicēs. Edu-
ci vos de egypto in terraz p̄missionis ut nō
faceretis fedus cū habitatorib⁹ terre huius
et nolūstis audire vocē meā. iō habebit eos
hostes et dii eorum sint vobis in ruīnam. Et
cum hoc loqueretur eleuauerunt omnes vo-
ces et fleuerunt. Ecce quō generauit i eis ca-
lorem deuotionis et intelligentiā transgressi-
onis mentē ip̄oz illustrando. sicut igitur di-
ctum est q̄ vnusquisq̄ hominum habet pro-

priam stellam sic habet et propriū angelum.
Teste Gregorio in li. dialogo. Unusquisq̄
inquit hominum vnus angelum habet sibi
ad custodiam deputatū iugiter. **B** Et di-
cunt doctores cum quibus cōcordat Aug. in
spe. histo. li. xxxij. c. cxiij. Q̄ autichristus
qui erit homo pessimus habebit a die conce-
ptionis sue angelum sibi custodem vsq̄ ad
annos discretionis ad quos cum pertigerit
super illud omne qd ē dei extolletur. et tunc
a suo bono angelo relinquetur. et quia tā bo-
ni q̄ mali habent suos proprios angelos ad
custodes. ideo debent eis obedire et in mori-
bus correspondere viuendo fm instinctum
eorum et dictamen recte rōnis. et si sic fuerint
pacifice viuēt in hac vita. sic patet de Loth
Gen. xix. cū dixit angelus. Surge tolle vx-
orem tuā et filios quos habes ne tu pereas
cū eis in scelere ciuitatis hui⁹. Cui Loth obe-
diens exiuit et alijs periclitantib⁹ ip̄e cū suis
ē saluatus. Sed cōtingit multotiens ut dicit
Orige. in li. de veritate doctrine. q̄ hō p̄ suū
peccatum et ingratitudinem angelica se red-
dit p̄tectione custodiaq̄ indignum et sic ab
angelo relinquitur et in anima mori p̄ p̄ctm
ideo nos nō sic. sed sequamur instinctum an-
gelorū. quia sunt nobis dati custodes sicut
volunt verba saluatoris angeli eorū. s. homi-
num. In quibus angeli a duob⁹ cōmendant.
Primo ob vim ministratiū. q̄ nobis serui-
unt indigentiam releuando. Secūdo ob vi cō-
templatiū. qua deo astant ipsum cōtēplan-
do. Dico p̄mo q̄ sancti angeli cōmendantur
ob vim ministratiū. quia nobis quotidie
seruiūt indigentia nostrā releuādo. Circa qd
notandū dicit venerabilis beda q̄ stelle sua
claritate mūdo seruiūt. q̄ radiorum suorum
emissione sunt nocti illuminatiue. Sūt etia
nauigantib⁹ p̄spere et ip̄az viāz in medio ma-
ris directiue. Ita sancti angeli p̄ stellas intel-
lecti nobis hōibus cōtinue seruiunt in h̄ mū-
do. quia fm Apostolum ad heb. j. Dēs sūt
amministratoz spūs in ministeriū missi pro-
pter eos qui hereditatē capiunt salutis. h̄ ē
p̄pter hoies saluādos Et etiā in nocte pecca-
torū illuminant ad peccata cognoscēda et in
mari tribulationis ip̄os dirigūt eisq̄ assistūt
sic testat. b. Aug. in li. soli. xix. angeli am-
bulāt nobiscū i oib⁹ vijs n̄ris itāt et exeunt
nobiscū p̄siderātes q̄ pie q̄ honeste i medio
natōis puerse puersemur q̄to studio q̄toq̄
desiderio q̄ram⁹ regnū tuū q̄toq̄ tiore fūia-
m⁹ tibi. hec ille. q̄ at angeli ābulāt nobiscū si-
guratū ē tob. vi. vbi legit q̄ āgl̄s raphael to-
bie astitit eisq̄ fūiuit ābulāsq̄ cū eo i ciuitatē

rages et ipsū incolumē reduxit. et a pisce magno q̄ ipsū deuorare voluit liberauit. Refert etiā *Ainē*. in spe. hist. li. xxviii. c. lxxxviii. q̄ quodā milite Tundulo noīe q̄ fuit de metro poli casilensi vir nobilis genere forma corporis egregius s̄ crudelis actione et de salute aīe nihil sollicit⁹ ecclīaz negligebat xpī paupe nec videre volebat. s̄ scurris et ioculatorib⁹ sua dabat. hic quadā die sedēs circa mē sam amici sui statim percussus fuit et corp⁹ exanime iacuit ab hora decima sexte ferie vsq; i eādē horā sabbati in quo tpe mltā supplicia aīa e⁹ ptulit. Huic enī occurrerūt demōes dicentes. Quare nō supbis modo amodo non adulterabis. vbi ē tua vanitas. vbi risus immoderat⁹. Ecce modo ad infernū nobiscū in trabis arsur⁹. Lūq; hec dicerēt vidit ille a lōge stellā lucidissimā et fuit angelus su⁹ qui venerat ad ipsū in hac tribulatione p̄solandū et dixit. Quid hic agis. Iheu inq̄t dñe circūderūt me dolores iferni. Et angel⁹. Quid me vocas dñm quē semp tecū habebas et nūq̄ tali noīe dignū me iudicabas. sp̄ te a natiuitate tua q̄cūq; ibas te seq̄bar et cōsilijs meis acq̄escere nolebas. et extēdēs manū i vnū demōnē dixit. Ecce ille cuius volūtātē faciebas sed tñ adhereat tibi mīa dei quā nō meruisti. esto secū. qz pauca d̄ multis q̄ merueras patieris. et sic p̄ pauca supplicia pduxit animā ad corpus suū. Si enī angel⁹ huic q̄ nō meruit affuit in sua tribulatione et seruiuit et a demonib⁹ liberauit quāto nobis magis si eis obtēperam⁹ eorūq; custodie nos cōmittim⁹. Qz dicit *Albin⁹* in eplā ad *Karolū* quacūq; die sanctis angelis laudē cōdignā impenderis eorūq; custodie te cōmiseris nullo proptus piculo interibis. quare hoc. qz in mandatis hnt a dño hoīem custodire. Iux illud. ps. xc. Angelis suis mandauit de te. s. hoīe. vt custodiāt te in oib⁹ vijs tuis. i. q̄ diu es viator. in manibus portabunt te. et. *¶* Nō tñ credendū ē q̄ angeli habēt man⁹ corporales. sed eoz virt⁹ et potētia dīcūt man⁹. et tunc fm glo. portant hoīem dñi ad bonū iuuant et a malo alleuant. Et qz fm beatum *Aug.* li. soli. c. xxix. Grādisē eis cura d̄ nobis et magn⁹ affect⁹ dilectōis eoz erga nos. Nō debem⁹ inquātū possum⁹ nos p̄formare eis. qz dicit. b. *Greg.* omel. xxiii. Quid nobis proderit de angelicis spiritib⁹ multa perstringere. Si etiā nō studeam⁹ hec ad nros p̄fect⁹ cōgrua p̄sideratione dinumerare. qz enī supna ciuitas cōstat ex angelis et hominibus ad quā tñ credim⁹ hominū gen⁹ ascendere quātos illic contigit electos angelos re-

manasse. sicut scriptum ē. Statuit terminos populoz iuxta numez angeloz. Debemus q̄ et nos ex illis supnoz ciuiū distinctionib⁹ ad vsum nostre p̄uersionis trahere. nosq; ipsos ad incrementa virtutū bonis studijs et desiderijs inflāmare. hec *Greg.* *¶* Debe mus igit eis nos p̄formare p̄ modulo nro q̄ tū possum⁹ ad similitudinē angeloz qd tunc sit si fuerim⁹ memores angeli ad custodiā nobis deputati et in cōspectu ei⁹ peccare erubescamus. qz vbiq; ē angel⁹ et videt nos peccare. In quouis enī loco sūt angeli s̄ *Bern.* Ne audes eo inq̄t p̄te q̄ me p̄te non auderes. Si enī sic fecerim⁹ angelos letificam⁹. Teste *Augu.* Quotiēs bñ agimus gaudent angeli et cōtristāt demones. quotiens enim a bono deuiam⁹ diabolos letificam⁹ et angelos suo gaudio defraudam⁹. Sed archangelis conformamur qñ ad magna mysteria capienda p̄ grām subleuamur et fratrib⁹ p̄ loco et tempore pro eoz instructione bona nunciamus. Virtutib⁹ p̄formamur si diuina p̄tute sufflata signis et virtutib⁹ clarere meruerimus. vlt aliq̄ stipendia in virtuosis actib⁹ operemur qz virtutes dicunt angeli p̄ quos signa et miracula frequētius fiunt. p̄testatibus p̄formamur qñ diabolicis instigationib⁹ et tēptationib⁹ vtiliter reluctamur. qd et facere debemus iubente *Amb.* qui dicit. Resistam⁹ ei cōfident de⁹ oīum angeloz militia certamē nostrū expectat nobisq; cōtra diabolū dimicantibus parat eternitatis coronas. *¶* Dicuntur enī prātes fm *Greg.* quib⁹ diabolice aduerse vtutes subiecte sūt nemūdo tantū noceant quantū valent. Principatib⁹ p̄formamur si vnicuiq; reuerentiā fm gradum suū exhibeam⁹. qz p̄ncipat⁹ dicunt q̄ alijs sibi s̄ditis p̄ncipant angeli. eosq; ad diuinū mysteriū explendū disponūt. ad hos p̄tinet docere hoīes exhibere vnicuiq; reuerentiā fm gradū suū. Dominationib⁹ cōformamur qñ mens nostra per diuinā consolationem confortatur. et carnem ita tenet subiugatam. q̄ cunctis concupiscentijs dominatur potēter quia fm *Gregoriū*. dominationes dicunt q̄ mira potētia ceteris preeminēt. His qui eis scz ad obediendum subiecti sunt hoz officio ē in bello spiritali homines instruere quando debent sibiipsis dominari. Thronis conformamur qñ mēs inspecta serenitate q̄si auctoritate regia seipsū iudicās intima p̄scie sue penetrat et diligenter custodit ne aliqd agat qd oculos diuine maiestatis offendit. qz dicitur throni eo q̄ deus in eis sedeat et sua iudicia discernat. in quibus p̄cipue relucet re-

Sermo

citudo diuini iudicii Cherubin pformamur
qn̄ mēs diuino luie sic pfundit̄ vt aliquā ve-
ritatē supnaturalē limpide cōtēplatur. quia
cherubin interpretat̄ plenitudo scie. qz in ip̄is
p̄ ceteris lucet radi⁹ dñi luminis. Hoz p̄p̄i
etas ē diuinorū sapiam copiosi⁹ suscipe ⁊ stu-
diosi⁹ alijs cōicare. Seraphin pformamur
qn̄ excessiuo ardore in amore dei accēdimur
qz seraphin ē ignire. Esa. vi. vbi legi⁹ qz sera-
phin tetigit labia Esaie calculo ignito. Et di-
cunt quidā doctores qz hoies nō hnt̄ deside-
rare specialē hoz vel ordinē distinctum ab
ordinibus angeloz quib⁹ se magis pforma-
runt. Aliqui etiā assumunt̄ in ordine supno-
rū. s. seraphin qz magis ardēt charitate. Alij
in ordine inferioz qui minus sunt pfecti et sic
de alijs. ⁊ hoc ad primū. **Q**uantū ad se-
cundū ē notandū fm̄ doctores qz ad visionē
beatā quattuor requirunt̄. Primo qz sit ap-
ta. Scdo qz sit iocunda. Tertio qz sit plena.
Quarto qz sit segura ⁊ eterna. Et si aliqd̄ illo-
rum defuerit visio btā non erit. qz fm̄ Boe-
li. iij. de cōso. prola. iij. Beatitudo ē stat⁹ om-
niū bonoz aggregatiōe suauissima plenissi-
ma ⁊ sacratissima perfect⁹. ⁊ fm̄ Ricardum
tūc est bonoz plenitudo vt ergo nil desit bea-
titudini angeloz vident deū visione clarissi-
ma suauissima plenissima ⁊ sanctissima. De
p̄mo qz vident deū visione clarissima ⁊ apta
nullo enigmate obūbrata p̄z. Si enī sic nō vi-
derēt beati nō eēt. qz adhuc deū in seip̄o vi-
dere appeterent quare eoz appetit⁹ termina-
tus nō eēt. qz fm̄ aplm̄. j. Cor. xij. vidēt de-
um facie ad faciē. ⁊ hoc ē clare ⁊ apte sicuti ē
O felix igit̄ visio o desideranda cōtēplatio
illam summā essentiā reuera in seip̄a videre
que ois esse causa extitit. De hac visione re-
fert Aug⁹ quendā phm̄ dixisse. Tam delica-
ta est visio diuina vt q̄cquid haberi possit illa
nō habita nō facit hoīem bt̄m sed miserum.
Iō legi⁹ de sancto Thoma de aquino. Cum
semel esset in cōuentu nicopolitano p̄uersus
ad imaginē crucifixi cum lachrymis deuote
oraret audiuit vocē ab imagine dicētē. Tho-
ma bñ scripsisti de me. quā mercedem vis de
tuo labore. Rñdit. O dñe nihil nisi te. sic le-
gimus. b. Augustinū dixisse. Quicquid vo-
luerit mihi dñs dare p̄ se hoc totū auferat et
seip̄ū mihi tribuat. Sed pro chdoloz homi-
nes miseri hoc est filij diaboli nō attendunt.
sed vadunt ⁊ tota die vana p̄spiciūt pollitas
muliez facies aduertunt ⁊ auro cupidi intē-
dunt ⁊ se ab illa excellentissima visiōe exclu-
dunt. Secūdo angeli vident deū visione ioc-
undissima. Quid enim valeret deum vide-

re ⁊ non de visione gaudere. imo quō posset
summe delectabile videri ⁊ in eo nō delecta-
ri. Si enim vt dicunt naturales. Pulchritu-
do panthere sic animalia attrahit videre se
quia omnia animalia preter dracones prop̄
suū dulcem odoratū ⁊ pulchritudinē ad ip̄m
veniunt ⁊ in specie sua delectant̄. vt dīc phī
sologus. Si etiā sic delectat aspectus prato-
rum suauitas liliorum rosaz ⁊ violaz ame-
nitas florentium vinearum. Quantū credis
delectat videre summū bonū ⁊ si sic creatum
delectat videre solem. Juxta illud Eccl̄s. xj.
Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre
solem quantū credis delectat intueri solē cre-
antem. Dicit enim Ambro. in exame. Tunc
aquila est in summa delectatiōe dum aspicit
solē in rota. Ita etiā absqz summa delectatio-
ne non pōt videri diuina essentia. Iō dicitur
j. p̄el. j. Videntes exultabitis leticia lenar-
abili. quia exponi nō potest. Et qui sel gu-
staret hanc dulcedinē millesies p̄ xpo nō ti-
meret mori. Sic beatus Bern. dicit. Qui sel
te gustauit nunc millesies mori possem vt ite-
rū te gustarem. vtiā ⁊ nos etiā haberemus
desiderium prophete qui ait. Sicut ceruus
desiderat ad fontes aquarum. ita desiderat
anima mea ad te deus. Tertio vident angeli
deum visione plenaria. si enim illud bonum
non esset summū angeli ex toto appetitu nō
perficerentur sed semper magis appetē pos-
sent. ideo necesse ē vt sit plenissimum. Iō di-
xit dominus ad Moysen. Exo. xxxij. Ego
ostendam tibi omne bonum. Et prophetadi-
cit. Domine apud te est fons vite. Fons enī
habet abundantiam aquarū vt sit p̄ncipium
fluiuozum ⁊ cū ex plenitudine aquas tenere
non possit eas ad remotissima loca diffundit
Sic etiam tanta est illa gloria vt redundet in
corpora vt sint ipsa plurimū glorioza. Quar-
to angeli vident deum visiōe pacifica ⁊ secu-
ra. Quid enim valeret si esset visionis serenī-
tas ⁊ serenitati adesset iocūditas ⁊ iocūdita-
ti societas si nō esset ibi optata securitas. Iō
dicitur Exo. xxxij. Sedebit populus meus
in pulchritudine pacis in tabernaculis fidu-
cie in requie opulenta. Ne igitur filijs dāna-
torum qui expulsi a diuina visiōe semp̄ erūt
in tenebris exclusi a visione plenaria erunt i
omnibus malis ⁊ exclusi a visiōe segura eter-
na pena affligent̄. ⁊ hoc quo ad secūdum

Sermo secūdus de angelis

Angelis suis mā-
dauit de te vt custodiant te i oib⁹

Visio iocunda quatuor requiruntur

Primo qz sit apta

Visio clarissima

Visio iocundissima

vjs tuis. ps. xc. **T**erreni reges solent sub se habere plures milites quoz aliq solū modo in aula regia manēt regēq circumdāt ad eiusq solatia cantica leticie decantāt Sic legif. j. Reguz. xvj. de rege Saul qui dixit. **P**rouidete mibi aliquē bñ psallentē et adducite ad me. **D**ictū ē aut ei de milite dauid qui bñ sciret psallere et eēt vir prudēs in vbis et pulcher. **I**ō misit Saul ad Isai p̄rem ei⁹ dicē. **M**itte ad me filiū tuū vt stet in cōspectu meo inuenietq oēm grām i oculis meis. **Q**uidā aut militū custodiunt castra regni et ciuitates. **A**lij aut inimicos regis expugnāt **R**eliqui vero ad nutū eius obediunt et quicquid ip̄is mandauerit illico faciunt. sicut h̄r. **M**att. viij. de cēturione q dixit ad dominū **I**habeo sub me milites et dico huic vade et vadit et alij veni et venit et seruo meo hoc fac et facit. **S**pūaliter oipotēs de⁹ qui est rex regū sup celos et rex magn⁹ sup oēm terrā. et h̄z sub se multitudinē militū angeloz. **D**e quib⁹ d̄r Job. xvj. **N**ūqd ē numer⁹ militū eius. q. d. nō ē numer⁹ apud hoies licet ap̄ deū. et hoz aliqui sūt qui assistūt et ministrāt fm illud **D**an. vij. **M**ille milia ministrabāt ei et centena decies milia assistebāt ei. **E**tiam illi cantant ei cantica leticie dicētes illō **E**sa. vj. **S**anc⁹ sanctus sanctus dñs deus exercituum. **E**t similiter illud **A**po. vij. **E**t benedictio et claritas et sapientia et gr̄arū actio honorū virtus et fortitudo deo n̄ro in secula seculoz. **Q**uidā autē angeloz custodiunt ciuitates suburbia atq villas. vt sunt illi qui nob sunt ad custodiam deputati custodientes statū virginū cōtinētū et cōiugatoz et castra religiosoz de illis d̄r **E**sa. lxiij. **S**up muros tuos hierusalem cōstitui custodes qui tota nocte et tota diē nō tacebūt. **A**lij vero dimicant p nobis cōtra demones. fm illud **A**po. xij. **F**actū ē prelium magnū in celo **M**ichael et angeli eius p̄liabant cū dracone. **S**ed reliq ad voluntatē dei faciunt oīa mādāta ei⁹ exequentes. de quibus dicūt vba themat. **A**ngelis suis mandauit de te. et c. **I**n quib⁹ verbis duo tāgunē. **P**rimo magnitudo deificatubens hilariter ibi. **A**ngelis suis mādauit. **S**cdo promptitudo angelica exequēs celeriter. ibi. vt custodiant. et c. **D**e primo ē notandum. dicit **S**olinus in li. de mirabi. mundi. **C**oturnices sūt quedā auicule timide. timēt enim vndiq accipitrē et q̄diu ip̄um vident tamdiu de terra nō surgunt. habent enī consuetudinē vt veniente hyeme post estates mare transeunt ad calidas regiones. sed qz timent accipitrē viam arripere nō audent

nisi habitis ducibus. **I**dcirco natura instinctu naturali p̄cipit coturnicibus que fm **I**sidorum li. xij. solite sunt cū accipitribus pugnare vt precedāt alique et eas ducant vt ad loca veniant cupita et optata. **M**ystice per coturnices possunt intelligi hoies q more conturnicū semp habent timere accipitrē infernalē diabolū. qz vt habet in cano. nulli dubi. iij. q. j. inimicus noster non cessat circūire querens quem deuoret. et querere quos ex fidelibus perdat et maxime illos quos ardentiores in seruitio saluatoris eiusq familiares inuenierit. **I**deo christus qui ē totius nature dominus mandauit angelis qui sunt consueti cum diabolo preliare vt nos in hac periculosa via qua ad patriam pergitur defendant ab illo et gubernent. illi autem mandato dei obtepantes quotidie nobis assunt sicut testatur **O**rigenes omelia. lxvj. **A**dest enim vniciq nostrum et minimis in ecclesia dei angelus bonus qui regat qui moueat q gubernat qui pro actibus nostris corrigēdis quotidie videt faciem patris qui in celis ē. **E**t est notandum dicit archidiaconus **G**uido in rosario super decretum q angeli ex mandato dei precipue nobis seruiunt i qnq. vnde versus. **E**xcitāt atq iuuat protegit fert a deo portat. **P**rimo igitur excitant nos a somnolulpe aut peccati nea diabolo occidamur. **D**icit **I**sidorus li. xij. de quodā serpente qui hoīem in somno occidit et declarat in exemplo de **L**elopatra ethiopum regina que cum mori quereretur et consuleretur quosdā qua morte meli⁹ se interimeret consultū fuit vt talem serpentem dormienti sibi apponeret. qd cum fecisset ista morte quasi somno ē resoluta. quia dicit **A**restoteles in libro. xiiij. animalium. **Q**uando homo dormit in capis aut in alijs locis vbi talis serpens habitat intrat os hominis propter calidum anhelitum quia ipse est frigide nature et sic veneno itra intorcat hominem et intestina ipsius corrodit. et sic occidit leuiter dormientem. **S**z contra talem serpentem pugnat lacerta bestiola modica. nam cum sentiat presentiam serpentis saltat super faciem dormientis scalpens pedibus vt excitet et premuniet cōtra anguē vt dicit **A**uicenna. **P**er hunc serpentem intelligit̄r diabolus. de quo **S**en. iij. **S**erpēs erat callidior cunctis animantibus. **H**ui⁹ serpentis mors est vt cum viderit hominē dormientem in peccatis in anima ipsū occidit et illa dicitur mors spiritualis quando quis moritur per peccatum mortale. vt habet de pe. di. iij. dicens. et tandē occidit ipsū morte

*Angeli ex mandato dei
seruiunt nobis in quinq.*

gehēnali ⁊ eterna. de quo dicit. b. Augusti-
nus ⁊ habet de pe. dis. vii. in fine. Qui inq̃t
ipēnēs mori oīno mori ⁊ eternalit̃ crucia-
tur. Hac morte occidit diabol⁹ diuitē epulo-
nem Luc. xvi. de quo dicit. Mortu⁹ ē et di-
ues ⁊ sepultus ē in inferno. Sed ne nos tali
morte moriamur seu a diabolo ita occida-
mur datus ē cuilibet angelus p̃p̃rius q̃ mo-
re lacertule hui⁹ fidelis aialis excitat hoīem
a somno peccatorū inspirans sibi illud aposto-
li ad Eph. v. Surge q̃ dormis. s. in peccatis.
surge a mortuis. i. a peccatis mortalib⁹. et il-
luminabit te christus. Reuera nostri angeli
multoties nos interi⁹ admonēt surgere a pec-
catis si saltē acq̃escere his vellemus. qd̃ figu-
ratum est. iij. Regl. xix. vbi legit̃ q̃ helias
fugit a facie Iesabel timēs se ⁊ subter vnam
iuniperū se posuit p̃ tristitia ⁊ dormiuit. Et
ecce angelus domini tetigit eum dicens. Sur-
ge ⁊ comede grandis enī tibi restat via qui
surrexit ⁊ angelo obediuit. Sic sunt etiā non
nulli qui statim instinctibus angelicis obedi-
unt ⁊ a somno peccati exurgunt. Si autē ta-
li instinctui homo non obedit multoties ab
angelo percutit̃ exterius aut infirmitate aut
alia passione vt qui sic leuiter nō excitant̃ ex-
urgunt tamē coacti. qd̃ figuratur ē Act. xij.
vbi legitur cum Petrus dormiret inter mi-
lites astitit ei angelus domini ⁊ percussio la-
tere excitauit eum dicens. Surge velociter
⁊ ceciderunt cathene de manibus eius.

Secundo angeli iuuant nos suis inter-
cessionibus. quia dicit Bern. super cantica.
Discurrit angelus medi⁹ in dilectū et in di-
lectā vota offerens ⁊ referēs dona excitat il-
lam placat illū. Jō dicit Bañ. x. Nō fuit ad-
iutor meus in omnib⁹ his nisi Michael p̃ci-
peps noster. Cui cōsonat Augustin⁹ in li. so-
li. c. xxi. Angeli adiuuant laborātes p̃tegūt
quiescentes hortant̃ pugnantes honorāt vi-
centes cōgaudent gaudentibus compatiun-
tur cōpatientibus. Ideo refert Vincentius
libro. viij. c. lxxxiiij. de quodam clerico qui
erat seculo multum deditus ⁊ tamē ad mari-
am deuotus hic cum molestia graui corpori
tangeretur desperauit. quia tantus erat do-
lor vt linguam ⁊ labia manducaret. qui cum
sic iaceret horrendus aspectu vidit iuxta le-
ctuli sui caput hominē pulchra facie ⁊ reue-
rendo aspectu assistere ⁊ erat eius angelus si-
bi ad custodiam deputatus. Qui egroti erū-
nas deplorās ait. O domina Maria si tu sic
abes tuis q̃s tunc aderit nō tuis. Nō sic dñā
non sic ad nihilum deueniat spes hominū.
scz q̃ in te incipiant non inuenire refugium.

Et cum hoc intercedendo clamaret aduenit
mater dei eūq̃ egrotantē lacte suo sanauit.
Ex quo p̃z q̃ angeli adiuuāt suis intercessio-
nibus sibi ad custodiā deputatos. Tercio an-
geli nobis seruiūt tam ab hostibus visibilib⁹
q̃ inuisibilib⁹ p̃tegendo. recte enim sic stel-
le s̃m naturales p̃tegunt nos a niuijs algo-
ribus calorem inferioribus infundendo. Si
enim stelle non essent illa inferiora duduz fri-
gore perissent. vt p̃z de sole q̃ suo calore hye-
mis temperat frigus. ita angeli p̃tegūt nos
a tribulationibus inimicorū ne nimis offensi-
one tēptationū succubamus. ⁊ si nō adesset
angelica protectio dudum propter demonū
impugnationem succubuissem⁹. Jō s̃m. ps.
xxxij. Immittit dñs angelos in circuitu ti-
mentium eum vt eripiat eos. qd̃ figuratum
est. Exo. xiiij. q̃ angelus domini astitit visi-
biliter inter castra egyptiorum ⁊ populū isrl̃
Et israel ab egyptijs protegit̃ ita vt dicerent
egyptij fugiam⁹ israel. qz dominus pugnat
pro eis cōtra nos. Ad idem legit̃. ij. Mach.
x. Cum magna pugna esset inter iudam⁹ ma-
chabeum ⁊ Timotheum apparuerūt aduer-
sarijs quinq̃ viri de celo in equis frenis au-
reis decorati ducatum iudeis p̃stantes. Ex
quibus duo machabeum habentes mediuz
incolumen seruabant. in aduersarios autem
tela ⁊ fulmina iaciebant. ⁊ interfecti sunt vi-
ginti milia quingenti ⁊ equites sexcenti.

Quarto angeli bona nostra deo offerūt
⁊ deus per ipsos vota nostra ⁊ desideria ac-
ceptat. Recte sicut sol vt ait Auicenna q̃
tuor diluuijs sursum fert vapores ⁊ inflam-
mat ipsam terram mediantibus stellis suam
virtutem participans influensq̃ eis dez. Ita
angeli ferunt sursum oratiōes nostras ⁊ alia
opera bona s̃m q̃ dixit Raphael Tob. xij.
Quando orabas ⁊ elemosynas faciebas ob-
tuli orationem tuam coram domino ⁊ christ⁹
verus sol influit virtutē ⁊ gratiam humanis
mentibus mediantibus angelis Ideo refert
beatus Augustinus libro solilo. xxix. c. Dili-
gunt angeli cōciues suos per quos sue ruine
scissuras restaurare expectant. ideo magna
cura ⁊ vigilantī studio assunt nobis omnib⁹
horis ⁊ locis succurrentes ⁊ prouidentes ne-
cessitatibus nostris ⁊ solliciti discurrentes
inter nos ⁊ te domine ⁊ gemitus nostros ⁊ su-
spira referentes ad te vt impetrent nobis fa-
cilem tue benignitatis clementissime propiti-
ationem ⁊ referant ad nos desideratam tue
gratie benedictionem. Et q̃ offerūt vota no-
stra deo figuratum est. Luc. j. q̃ Zacharias
pater Iohannis offerebat incensū. apparuit

*Immar nob angel
sub mactationibus*

et angelus dñi Gabriel stans iuxta altare vt incensionē deuotionis deo offerret. Quinto angeli egrediēte aiaz d corpe corā deo portāt sia vitijs totaliter est mūdāta. Si autē habet adhuc aliqd purgabile ad purgatoriū ab eis dem portat. Teste Bama. libro. v. qui ait. hoc ipsum firmiter impetriteq; teneam⁹ q; anime ad purgatorium nō a demonibus sed a cunctis angelis deducant. q; autem portāt animas totalit mundatas corā deo patet de aia Lazari Luc. xvj. vbi legif. factū ē vt moreret mēdicus ⁊ portaret ab angelis i sinum Abrae. Et hoc quo ad primū. Quantū ad secundū cum dicit. vt custodiant te. ⁊c. est notandum Scimus hoc naturalit quādo colūbe iuvenes sunt in nido indigent custodia parētū ne ab auib⁹ rapacib⁹ nidos aliqn intrantib⁹ rapiant ⁊ necent. Similiter cum volare de nido temptant iterato in aera a parentib⁹ s; leuant ne ad terrā cadant ⁊ hominib⁹ preda fiant. Accedente autē vespere volant cū eis iterum ad nidum educēdo quousq; asuescūt ad volatum. ⁊ sic ab auibus infra stantibus sunt secure. **¶** Mystice p columbas intel liguntur anime hominum quas domin⁹ vocat colūbas. Cañ. ij. cum dicit. Surge prope ra amica mea. colūba mea ⁊ veni. Recte enī sicut columba pro cantu leticie iugiter habet gemitum ita anime deuote in presenti tempore debent gemere p peccatis. ⁊ si nō suis tamen alienis. quia beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. **¶** Matth. v. Iste aīe hominum in omni loco indigent custodia angelorum quando adhuc sunt in nido. i. in vtero matris ne a diabolo suffocentur quando iam egressi sunt ex vtero ne gratia baptismali spoliētur. Diabolus enim scit illud dictū Augustini qd ponitur de conse. di. iij. c. firmissime. Q non solum homines rōne vtētes verum etiam paruulos qui siue in vteris matrum viuere incipiunt ⁊ ibi moriunt. Siue iam de matribus nati si sine sacro baptis mate qd datur in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti de hoc seculo transeunt sempiterno igne puniendos quare assidue nititur vt ab ortiuus pcreet vel puer sine baptismo moriat. Sed datur angelus cuilibet puero statim nato in vtero ⁊ ex vtero iam egresso qd puerum sic custodiat ne sine baptismo hinc discedat. Ex quo elicitur qd iste sunt matres diabolice que pueros suos necāt ptermisso sacro baptismate ⁊ hoc habent ex diabolico instinctu. Necessaria est etiam custodia angeli homini in mundo viuenti quia alias posset ad multa mala ⁊ peccata prolabi. sed custodit ipsū an-

gelus fm Augustinum libro solilo. xxi. c. se cum in omnibus vijs ambulando intrādo ⁊ exeundo ⁊ peccata que facit cōculcare. De qbus ps. Super aspidem ⁊ basiliscum ambulabis ⁊ cōculcabis leonem ⁊ dracones. **¶** Ibi per aspidem qui aurem ad terram figit nei cantatores audiat significantur auari qd cor suum in terram figunt ne deū vel predicatorem audiant admonentem. Per basiliscū qd visum venenatū habet significant luxuriosi qd ipa luxuria implicat etiam aspectib⁹ sicut habetur. ij. Reg. xj. qd dauid vidit Bersabe per centum passus lauātem se accersit eā ⁊ adulteratus est cum ea. Per leonem qd aliorum animalium regem se fecit significant superbi qui vltra alios semper volunt domiri. Per draconem qui visu inficit dentibus mordet cauda stringit ⁊ trahit significantur inuidi ⁊ detractores ⁊ ex cōsuetudine peccantes qui peccatis adeo inuoluūt ⁊ a diabolo constringuntur. qd se inde expedire non possunt. qd p. roū. xviij. dicit. Peccator cum in profundum venerit contēnit. Necessaria igitur est homini custodia angeli vt eius adiutorio possit istas bestias cōculcare. s. aspidē auaricie basiliscum luxurie leonem superbie ⁊ draconem inuidie ⁊ detractiones mortiferas ⁊ p. suetudines prauas Est etiā custodia necessaria homini de mundo per mortem exeūti. quia diaboli fm Grego. in omel. quasi qd dam latrunculi iter nostrū obsident ⁊ quem non possunt diuitijs in vita decipere nitunt in morte supplantare maxime de fide tēptando ⁊ in desperationem propter peccatorum multitudinem protrahendo. ne igitur nobis hoc fiat facit quolibet anno ecclesia festū de angelis fm Guil. in rationali diuinorū. lib. vij. vt nobis hic viuentibus auxilia administrent ⁊ de mundo exeuntes a demonib⁹ protegant. ⁊ ne nos in desperationem trahē tūc permittāt. Et hoc quo ad secundū. **¶** Gaudium igitur erit angelis dei sup vno peccato repententiam agente. sic scribitur Luc. xv. Et quia gaudent de nostra cōuersione ⁊ nos gaudere debemus de eorum glorificatione. ⁊ si de nobis festum faciunt in celis ⁊ nos de ipsis facere debemus in terris. Ideo de angelis ecclesia quater i anno solennizat. **¶** Prima solennitas hoc die agitur ⁊ apparitio dicitur que facta est in monte gorgaro. Refert Jacobus Januensis. qd in apulea est qdā mons gorgarus nomine. iuxta ciuitatem que dicitur sepontis. in qua ciuitate anno domini. cccxc erat quidam vir gorgarus a quo mōs ille accepit qui ouiu ⁊ boū habebat multitudinē

ut habetur in rationali diuinorum. 72.

Sermo primus de sancto Hieronymo.

Rosi mirra electa dedi suauitatez odoris. ita scribitur Eccli. xxiij. A Plinius in spe. na. li. ij. c. iij. dicit. Rosa est arbor spinosa et parua. huius flos inter alios flores obtinet principatum et ideo solet principalis pars scz caput rosarum floribus coronari et habet odorem valde delectabilem et quanto magis conteritur tanto magis aromatica sentitur. Spūaliter per hanc arborē roseam intelligit beatus Hieronymus. Nam recte sicut rosa in viridarium dominoz solet transplantari ut exinde domini recreent. Ita. b. Hieronymus plantatus ē in hortum delitiosissimi paradisi celestis. sicut d hoc scribit beatus Eusebius de laude Hieronymi. Ecce inquit dilectus pater me⁹ candidus speciosus ex millibus in quo nō est macula pasci inter lilia in vinea domini sabaoth. ecce flos campi et rosa modo fragrans odore de horto ecclesie in viridarium transplantatus. Ecce cypressus in altitudinem celi se extollit. Hec delicatissima rosa in hac vita fuit spinosa per corporis macerationem. quia sicut beatum Augustinū in epistola ad Cirillum. Vinum et sicerā non gustauit aliquāliter ab omni carniū et pisciū esu se abstinuit. coctum quid nō comedit nisi in vltima egritudine. cilicio sacco carnez velut ethiops macerās desuper panno vilissimo tegebat. Stratum alium mollez nisi terram vñq̄ sciuit non nisi semel fructibus aut herbarum folijs siue radicibus pastum i die post vespas sumpsit. orationibus cōtinue vigilabat. postmodum somno fessus in terra dormiens vsq̄ ad noctem mediam q̄secebat qua quidem continue surgens hora lectionibus et scripturis sanctissimis quibus tota radiat ecclesia vti lampadibus preciosus intentus vsq̄ ad esus horam perdurabat. Ita leuissima fleuit peccata venialia vt quis eū est masset hominem interemisse. Ter quotidie carnez duris verberibus flagellabat itaq̄ q̄ ex eius corpore riuuli sanguis effluebāt. hec Augustinus. Fuit hec sanctissima rosa gloriosus sanctus Hieronymus non magnus in elatione sed paruus. in humilitate quā impleuit opere et docuit in sermone. sic scribit Eusebius in epistola de eius morte. qd̄ docuit cum erat propinquus morti dicens. Nulla paupertas deo grata sine humilitate maluit

deus de beata virgine incarnari propter eius humilitatem q̄ propter aliam quācunq̄ virtutem. Sicut enim ex sola radice supbie omnia oriuntur mala. sic ex sola radice humilitatis generantur omnia bona. Abat. xj. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. humiliavit se pro nobis obediēs factus vsq̄ ad mortem. Istius nobilis rose flores. s. scientiarum obtinent inter scripta florigera aliorum doctorum principatum. Teste beato Augustino in epistola vbi supra dicens. Hieronymus in liberalibus scientijs ita profecit q̄ relatione omnium nullus sibi similis appareret de scripturis sacris vbi multaz suarum epistolarum quas ad me direxit experientia didici equalem sibi neminez vñq̄ noui. Et subdit q̄ si qua que Hieronymus ignorauerit nullus hominum vñq̄ sciuit. ideo ex ore suarū scientiarum totus mundus est repletus. ita vt dicere audeat competenter verba themari prelibata quasi mirra electa. In q̄bus duo tanguntur. Primo gloriosi Hieronymi gloriosa comparatio ad mirrā. Secundo scientie ipsius et fame lata propagatio. ibi. suauitatem odoris. Circa quod notandum. gloriosus Hieronymus conuenienter ad mirram comparatur duplici ratione. Prima quia mirra sicut Isidorus li. xvj. ē gutta multum amara fluens de quadam arboze in arabia dicta mirra quasi amara. quia sua amaritudine interficiuntur vermes et prohibet ne nascantur. Ideo vermes odiunt mirrā et fugiunt ab eadem. ita nostra mirra dilectissima sanctus Hieronymus fuit ita amarus contra peccatores vt diceret sicut scribit Eusebius in epistola de morte eius. vñq̄m contra clamaret omnis creatura. quia si peccator deum non timet. tamen homines reueretur. ideo oderunt eum peccatores et mali. sicut q̄ refert Suetonius in dialo. sancti martini dicēs. Hieronymo magis aduersus malos pugna erat perpetuū certamen. oderunt eum heretici. quia eos impugnare nō desijt. etiam quia vitam eorum insectatur et crimina. Sed pluri omnes boni mirantur et eum diligunt. Sed tamen vt dicit Eusebius. vbi supra. Ipse fortitudine domini roborat⁹ nō formidauit aduersarios suos sed super ipsos correctionib⁹ et doctrinis sanctis tonuit dās imperium regi suo et sublimans cornu christi sui. non enim timuit prelatos malos. sed dure correxit exclamans cōtra illos. Iheu in q̄t quot sunt hodie in ecclesia non pastores sed mercennarij ad quos nihil pertinet de ouib⁹ christi iesu. Sz vt veri⁹ dicā ipmet sūt lupi